

17.1.2023

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

VN/525/2023
VN/525/2023-MMM-1

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI MÄÄRÄAIKAISISTA MAATALOUDEN JA VESIVILJELYN KUSTANNUSTUISTA

Energiakriisistä uhkaa tulla kotimaisen ruuan tuotannon kriisi, ellei ruokaketjua katsota kokonaisuutena ja sen toimintaedellytyksiä turvata. Elintarviketeollisuusliitto pitää maatalousyrityksille suunniteltua määräaikaista kustannustukea perusteltuna kotimaisen raaka-ainepohjan varmistamiseksi. Tämän lisäksi olisi otettava käyttöön vastaava kohdennettu kustannustuki elintarvikkeita jalostavalle teollisuudelle, jotta ala pääsisi pahimman yli. Pelkät lainat tai pidennetyt maksuajat eivät ole riittävä toimenpide elintarvikealan yritysten näkökulmasta.

Energiakriisi heikentää entisestään huoltovarmuudelle tärkeän ruokaketjun toimintakykyä. Elintarviketeollisuudella on ollut suuria haasteita kannattavuutensa kanssa viime vuonna, eikä helpotusta hinta- ja kustannuspaineisiin ole näköpiirissä tänä vuonnakaan. Tuoreen talouskatkauksen mukaan ruokia ja juomia valmistavien yritysten kustannukset ovat nousseet kauttaaltaan keskimäärin 22 prosenttia vuonna 2022 edelliseen vuoteen verrattuna.

Ruoka-alalle on tyypillistä, että kustannukset siirtyvät ketjussa hitaasti eteenpäin, mikä aiheuttaa kannattavuusvajetta elintarviketeollisuudelle ja alkutuotannolle. Teollisuus on maksanut aiempaa enemmän alkutuotannolta ostamistaan raaka-aineista viime kesästä saakka, mutta teollisuuden omat tuottajahinnat, joiden nousuksi arvioidaan viime vuonna 16 prosenttia, ovat kehittyneet kustannusten nousua hitaammin.

Tammikuun alussa elintarvikealanpoolin yrityksille tehdyn kyselyn mukaan kolme neljästä vastaajasta näkee että energiahinta/saatavuus vaarantaa investointikykyä, reilu neljännes vastaajista on pohtinut toiminnan alasajoa energian hinnan tai saatavuuden vuoksi ja toiminnan jatkuvuus on vaarassa noin puolella vastaajista energian hinnan vuoksi.

Tuore EK:n investointitiedustelu kertoo, että elintarviketeollisuudessa investointiaikeet romahtivat viime vuoden aikana. Vuoden aikana kesäkuisesta yli miljardista eurosta tämän hetken arvioon runsaaseen 400 miljoonaan euroon vuonna 2022. Tämä tukee syksyn jäsenkyselymme tuloksia, jonka mukaan joka toinen elintarvikeyritys aikoo siirtää tuotannollisia investointejaan kasvaneiden kustannusten ja kannattavuuskriisin takia. Investointiaikeiden heikentyminen vaikuttaa elintarvikealan kykyyn uudistua ja kasvaa tulevaisuudessa sekä hyödyntää kotimaisia raaka-aineita.

Elintarvikealan yritykset tekevät oman osansa vastatakseen kustannusten nousuun ja saadakseen lisätuloja markkinoilta. Valtiovallan tukitoimenpiteitä kuitenkin tarvitaan, koska kustannus-

ten nousun eteenpäin siirtäminen on ollut hidasta. Uhkana on, että erityisesti pk-yritykset joutuvat korkeiden energiakustannusten vuoksi ajamaan tuotantoa alas väliaikaisesti tai pahimmillaan jopa pysyvästi. Tällä olisi negatiivinen vaikutus alan työllisyyteen Suomessa.

Monet EU-maat ovat tehneet päätöksen tukea yrityksiä energiakriisissä. Jos Suomi ei näin tee, kotimaisen ruoka-alan kilpailukyky tuontimaihinn verrattuna heikentyy. Kun yrityksille varmistetaan tasapuolinen toimintaympäristö ja kannattava toiminta, turvataan samalla myös ruoka-alan työpaikkoja.

Kunnioitavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

Mikko Käkelä
toimitusjohtaja

Jukka Ihanus
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja:

Jukka Ihanus, 050 463 9929, jukka.ihanus@etl.fi